

KÄITUMISJUHEND

2017

1. Sissejuhatus

1.1. Preambul

- 1.1.1. Eesti Pagulasabi kohustuste täitmine seoses pagulaste, riigisest põgenike ja muude huvitatud isikute (edaspidi „huvitatud isikud“) kaitse ja abistamisega sõltub selle töötajate võimest järgida ja edendada eetilise ja tööalase käitumise kõrgeimaid standardeid.
- 1.1.2. Eesti Pagulasabi töö seab töötajad tihti olukordadesse, kus neil on huvitatud isikutega ebavõrdne võimusuhe.
- 1.1.3. Siinses käitumisjuhendis kirjeldatakse väärtuseid ja reegleid, mida Eesti Pagulasabi ja selle töötajad kohustuvad oma tegevuses järgima, et rakendada ja kaitsta vajalikke tegevusstandardeid ning vältida üleastumisi.

1.2. Kohaldamisala

- 1.2.1. Käitumisjuhend kehtib Eesti Pagulasabi ning kõigi selle töötajate riigisisese ja rahvusvahelise tegevuse kohta. Käitumisjuhendi järgimine on kohustuslik kõikidele töötajatele ja vabatahtlikele, kes töötavad Eestis ja rahvusvahelises keskkonnas.
- 1.2.2. Nende standardite järgimine on kohustuslik ennekõike kõikide tasandite juhtidele, et seada hea eeskuju ning luua töökeskkond, mis toetab ja võimendab töötajaid.

1.3. Käitumisjuhendi staatus

- 1.3.1. Siinne käitumisjuhend ei ole mitte ainult moraalikoodeks, mis toimib näitlike suunistena Eesti Pagulasabile ja selle töötajatele, et nad saaksid teha eetilisi otsuseid oma kutsetegevuses ning vahel ka eraelus, vaid see on ühtlasi töötingimuste lahutamatu osa. Käitumisjuhend on seega kõigi individuaalsete töölepingute lisa.
- 1.3.2. Kõik Eesti Pagulasabi töötajad vastutavad selle käitumisjuhendi levitamise ja järgimise soodustamise ning toetamise eest. Lisaks osalevad nad selle standardi rakendamises, jälgimises ja jõustamises. Töötajaid innustatakse ka julgustama partnereid neid standardeid au sees hoidma ja järgima neid koos Eesti Pagulasabi töötajatega. Kõikide tasandite juhtidel on eriline kohustus toetada ja töötada välja süsteeme, mis aitavad seda keskkonda säilitada.
- 1.3.3. Kõik Eesti Pagulasabi töötajad on kohustatud teavitama juhte või personaliosakonda oma muredest või kahtlustest seoses kriminaalse või ebaeetilise tegevusega, mis on siinse käitumisjuhendiga vastuolus ja võib seada ohtu Eesti Pagulasabi või mõne selle programmi.

1.4. Rakendamine ja tõlgendamine

- 1.4.1. Kuigi siinne käitumisjuhend põhineb rahvusvahelistel õigusnormidel, teadvustatakse ühtlasi, et kohalikud seadused ja tavad võivad riigiti erineda. Nõuetekohase tõlgendamise suunised on saadaval ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti (UNHCR) käitumisjuhendi märkustes, ÜRO peasekretäri büllötäänis seksuaalse ekspluateerimise ja kuritarvitamise vastaste erimeetmete kohta (ST/SGB/2003/13) ning ÜRO agentuuride vahelise alalise komitee aruandes seksuaalse ärakasutamise ja väärkohtlemise eest kaitsmise kohta humanitaarkriiside ajal (13. juuni 2002).
- 1.4.2. Kõik Eesti Pagulasabi töötajad peavad võtma ühendust oma juhi või personaliosakonnaga, et saada suuniseid, kui neil esineb kahtlusi seoses siinse käitumisjuhendi ja selle sätetega.

2. Põhiväärtused ja juhtpõhimõtted

Eesti Pagulasabi ja selle töötajad on pühendunud järgmiste põhiväärtuste ning põhimõtete järgimisele.

- 2.1. ÜRO põhikirjas sätestatud väärtused: põhiliste inimõiguste, sotsiaalse õigluse ja inimväärikuse austamine ning meeste ja naiste võrdsete õiguste austamine. Eesti Pagulasabi ja selle töötajad edendavad aktiivselt rahvusvahelise pagulasõiguse, inimõigusi käsitleva rahvusvahelise õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimist.
- 2.2. Eesti Pagulasabi ja selle töötajate põhikohustus on tagada huvitatud isikute kaitse ning abistamine kooskõlas Eesti Pagulasabi volitustega. Eesti Pagulasabi ja selle töötajad on võtnud kohustuse toetada huvitatud isikute kui üksikisikute, perede ja kogukondade võimalikult ulatuslikku osalemist nende elu mõjutavate otsuste tegemises.
- 2.3. Eesti Pagulasabi ja selle töötajad austavad iga üksikisiku väärikust ja väärtust, edendavad ja praktiseerivad mõistvat suhtumist, austust, kaastunnet ja sallivust ning näitavad üles diskreetsust ja säilitavad nõuetekohast konfidentsiaalsust. Eesti Pagulasabi ja selle töötajate eesmärk on luua konstruktiivseid ja austusel põhinevaid töösuhteid humanitaarpartneritega, otsida pidevalt võimalusi tulemuslikkuse parandamiseks ning soodustada keskkonda, mis toetab õppimist ja positiivsete muutuste tegemist ja kus rakendatakse kogemusest saadud õppetunde.
- 2.4. Eesti Pagulasabi ja selle töötajad austavad kõiki inimesi võrdselt, eristamata neid rassi, sotsiaalse soo, religiooni, nahavärvi, rahvusliku või etnilise päritolu, keele, perekonnaseisu, seksuaalse sättumuse, vanuse, sotsiaal-majandusliku olukorra, puude, poliitiliste veendumuste või muu eritunnuse alusel. Eesti Pagulasabi ja selle töötajate eesmärk on kaotada kõik tõkked, mis takistavad võrdse kohtlemise saavutamist.
- 2.5. Eesti Pagulasabi ja selle töötajad austavad kõikide rahvaste kultuure, tavasid ja traditsioone ning püüavad vältida käitumist, mis ei ole konkreetsetes kultuurikontekstis aktsepteeritav. Kui traditsioon või tegevus loetakse aga rahvusvahelise inimõigusi käsitleva õigusakti või standardi alusel otseselt vastuolus olevaks, juhivad Eesti Pagulasabi ja selle töötajad kehtivatest inimõigusi käsitlevatest õigusaktidest või standarditest.
- 2.6. Eesti Pagulasabi ja selle töötajad ei salli ühtki seksuaalse ärakasutamise või väärkohtlemise vormi ning on teadlikud, et väärkäitumine annab aluse distsiplinaarmedetete võtmiseks, sh vallandamiseks.

3. Töötajate kohustused

3.1. Kohelda kõiki huvitatud isikuid õiglaselt ning austuse ja väärikusega

- 3.1.1. Püüan alati mõista Eesti Pagulasabi poole pöördunud huvitatud isikute keerulisi kogemusi ja läbielamisi, samuti ebasoodsat olukorda, millest nad võivad end (ennekõike sotsiaalse soo, vanuse või puude tõttu) leida, võrreldes nende inimestega, kes omavad nende elu aspektide üle võimu või mõju.
- 3.1.2. Püüan alati hoolitseda laste õiguste eest ja neid kaitsta ning tegutseda viisil, mis tagab eelisjärjekorras nende parimate huvide arvestamise.
- 3.1.3. Kui minu töö hõlmab otsest tööd huvitatud isikutega, kohtun nendega regulaarselt, et mõista täielikult nende kogemusi ja vajadusi ning selgitada Eesti Pagulasabi rolli ja selle töö ulatust.
- 3.1.4. Hoian end Eesti Pagulasabi põhimõtete, eesmärkide ja tegevuse ning pagulaste muredega kursis ning annan endast kõik, et toetada Eesti Pagulasabi kaitse- ja

abistamistegevust.

3.2. Säilitada Eesti Pagulasabi usaldusväärus, tagades, et minu eraeluline ja kutsealane käitumine vastab ja paistab vastavat kõrgeimatele standarditele

- 3.2.1. Ma näitan oma tegevuses üles usaldusväärust, avameelsust, pühendumust ja ausust.
- 3.2.2. Ma olen kannatlik, lugupidav ja viisakas kõigi inimestega, kellega suhtlen ametiülesannete täitmisel, sh huvitatud isikud, tegevus- ja rakenduspartnerite esindajad, valitsusasutused ning annetajad.
- 3.2.3. Ma järgin kohalikke seadusi, täidan kõiki isiklikke õiguslikke ja finantskohustusi ega löika isiklikku kasu ühestki privileegist, mis on mulle Eesti Pagulasabi huvides antud.
- 3.2.4. Annan endast kõik tagamaks, et minu perekonnaliikmete tegevus ei heidaks varju Eesti Pagulasabi usaldusväärusele.

3.3. Vältida oma ametikohustuste täitmisel ja isiklikus elus huvide konflikte, säilitades ning suurendades nii avalikkuse usaldust Eesti Pagulasabi vastu

- 3.3.1. Minu tegevus ei hõlma mingil moel isikliku kasu saamisega arvestamist ja ma ei lase end otsuste tegemisel mõjutada lubamatust poliitilisest survest.
- 3.3.2. Ma ei küsi ega järgi oma tööülesannete täitmisel ühegi valitsuse, sh valitsusasutuste või mis tahes Eesti Pagulasabi välise ametiasutuse juhiseid.
- 3.3.3. Ma ei anna ühelegi valitsusele ega võta üheltki valitsuselt vastu ühtki autasu, teenetemärki, soodustust, kinki, tasu ega altkäemaksu; samuti ei anna ma neid ühelegi Eesti Pagulasabi välisele allikale ega võta neid vastu üheltki Eesti Pagulasabi väliselt allikalt ilma eelneva loata. Väikeseid tänulikkuse märgiks tehtud kingitusi, mida vahetatakse kooskõlas kohalike tavadega, on aga lubatud anda ja vastu võtta, eeldusel et see ei sea ohtu Eesti Pagulasabi usaldusväärust.
- 3.3.4. Ma ei asu ühessegi asutusevälisesse ametisse ega sõlmi asutusevälist töösuhet ilma eelneva loata.
- 3.3.5. Ma ei võta eelneva loata valitsustelt ega muudest allikatest vastu lisatasu või toetusi ega osale teatavas poliitilises tegevuses, nt kandideerimine riigiametisse või töötamine riigiametnikuna.
- 3.3.6. Ma hoidun eraisikute või äriühingute abistamisest nende ettevõtmistes Eesti Pagulasabiga, kui see võib põhjustada tegelikku või tajutavat eeliskohtlemist.
- 3.3.7. Ma ei osale kunagi kaupade või teenuste hankimisega või personaliga seotud tegevuses, mis võib tekitada huvide konflikti.

3.4. Panustada harmoonilise töökeskkonna loomisse, mis põhineb meeskonnavaimul ning vastastikusel austusel ja mõistmisel

- 3.4.1. Ma näitan üles austust kõikide kolleegide suhtes olenemata nende staatusest või ametikohast ning annan neile võimaluse avaldada oma seisukohti ja panustada oma teadmiste ja kogemustega meeskonnategevusse.
- 3.4.2. Ma suhtlen teiste kolleegidega avatult ja jagan nendega asjakohast teavet (lähtudes konfidentsiaalsusnõuetest) ning püüan küsimustele õigel ajal vastata.
- 3.4.3. Ma austan oma kolleegide eraelu puutumatus ja väldin väärteavet.
- 3.4.4. Ma püüan lahendada erimeelsused ja probleemid kohe, kui need tekivad, ning panustan juhtide ja töötajate esindajate vahelise konstruktiivse dialoogi loomisse, milles juhitudakse vastastikusest austusest ja avatud positiivsest lähenemisviisist.

- 3.4.5. Olen juhina avatud kõikide meeskonnaliikmete arvamustele. Ma annan igale meeskonnaliikmele tema tulemuslikkuse kohta kiiresti tagasisidet suuniste, motivatsiooni ja tema töö tunnustamise kaudu.
- 3.5. Edendada kõikide Eesti Pagulasabi töötajate ohutust, tervist ja heaolu kui tõhusa ja järjepideva töö eeltingimust**
- 3.5.1. Olen pidevalt teadlik juhistest, mille eesmärk on kaitsta minu tervist, heaolu ja ohutust, ning ma järgin neid.
- 3.5.2. Ma arvestan tegevusega seotud otsuste langetamisel alati töötajate ohutust.
- 3.5.3. Kui mul on kahtlusi seoses juhiseiga, mis ohustab minu meelest minu enda või teiste isikute ohutust, teavitan sellest viivitamata oma juhti.
- 3.5.4. Juhina püüan tagada, et töötajate ja nende perede tervist ega heaolu ei ähvardaks tarbetu oht. Ma soodustan tervislikku töö ja eraelu tasakaalu ning austan töötajate õigusi.
- 3.6. Kaitsta ja kasutada vastutustundlikult teavet ning ressursse, mis on antud minu käsutusse seoses minu töökohaga Eesti Pagulasabis**
- 3.6.1. Ma rakendan kõikide ametiküsimustega seoses nõuetekohast hoolsust ega avalda konfidentsiaalset teavet huvitatud isikute, kolleegide ega muude tööga seotud küsimuste kohta, järgides töölepingu ja kehtivate suuniste tingimusi.
- 3.6.2. Ma kaitsen, haldan ja kasutan Eesti Pagulasabi inim-, finants- ja ainelisi ressursse tõhusalt ning tulemuslikult, pidades meeles, et need ressursid on antud Eesti Pagulasabi kasutusse huvitatud isikute hüvanguks.
- 3.7. Seista vastu huvitatud isikute igasugusele ärakasutamisele ja väärkohtlemisele, seda ennetada ning sellega võidelda**
- 3.7.1. Ma ei väärkasuta oma ametikohast tulenevat võimu huvitatud isikute elu ega heaolu üle.
- 3.7.2. Ma ei küsi kunagi huvitatud isikutelt kaitse või abi eest teenuseid ega teeneid.
- 3.7.3. Ma ei kasuta kunagi huvitatud isikuid emotsionaalselt, rahaliselt ega tööga seoses ära. Ma käitun vastutustundlikult, kui palkan huvitatud isikuid või kaasan neid muul viisil erateenuste osutamisse. Ma koostan oma juhile kirjalikke aruandeid selliste töösuhete olemuse ja tingimuste kohta.
- 3.7.4. Ma ei astu seksuaalsuhtesse alla 18-aastaste lastega. Lapse vanusega seotud eksiarvamused ei ole õigustus.
- 3.7.5. Ma ei kasuta huvitatud isikuid seksuaalselt ära ega väärkohtle neid ning võtan kohustuse hoolitseda ennekõike naiste ja laste eest.
- 3.7.6. Ma ei küsi raha eest seksuaalteenuseid ega kasuta neid, kuna sellised suhted võivad kahjustada humanitaarsektori ja Eesti Pagulasabi usaldusväärset ning kuvandit.
- 3.7.7. Ma olen teadlik, et Eesti Pagulasabi laidab tugevalt maha seksuaalsuhted töötajate ja huvitatud isikute vahel, kuigi need suhted ei ole ärakasutamine ega väärkohtlemine. Sellised suhted võivad õhnestada Eesti Pagulasabi ja asjaga seotud töötajate usutavust ning usaldusväärset. Kui ma peaksin sattuma huvitatud isikuga sellisesse suhtesse, mis on sõlmitud vastastikusel kokkuleppel ega ole minu hinnangul ärakasutamine, teavitan sellest oma juhti, et saada asjakohaseid suuniseid teadmiseks, et seda küsimust käsitletakse nõuetekohase diskreetsusega.
- 3.8. Hoiduda osalemast kriminaalses või ebaeetilises tegevuses, inimõiguste rikkumises või**

tegevuses, mis seab ohtu Eesti Pagulasabi kuvandi ja huvid

- 3.8.1. Ma ei osale üheski ebaseaduslikus, ärakasutavas või kuritarvitavas tegevuses, nagu lapstööjõu kasutamine ning inimkaubandus ja salakaubavedu, ega toeta seda.

3.9. Hoiduda töökohas kõikidest ahistamise, diskrimineerimise, füüsilise või suulise väärkohtlemise, hirmutamise või eeliskohtlemise vormidest

- 3.9.1. Ma ei kasuta ega salli töökohas ühtki ahistamise vormi, sh seksuaalset ahistamist ja võimu kuritarvitamist.
- 3.9.2. Ma ei küsi juhina töötajatelt teeneid, laene ega kingitusi ega võta vastu soovimatuid teeneid, laene ega kingitusi, millel on suurem kui sümboolne väärtus.
- 3.9.3. Ma tunnistan, et alluvatega intiim- ja seksuaalsuhtesse astumine on olemuselt huvide konflikt ning võimalik võimu kuritarvitamine. Ma olen teadlik, et Eesti Pagulasabi on tugevalt selliste suhete vastu. Kui ma satun sellisesse suhtesse, lahendan selle huvide konflikti viivitamata.